

*Pilar Irazoki Elgorriaga*

*Bera, Nafarroa  
(1925-2018)*

Aurkibidea

**Biografia**



Berako Zalain auzoko Sagasti etxean sortua eta Alkaigako Martinetxeberri etxean hazia da Pilar. Bost seme-alaben artean bigarrena. Dendaria izandakoa da.

# Zintak

## BRA-008

- **Proiektua:** Bera eta Lesakako Ondarea, Jon Abril
- **Elkarrizketatzailea(k):** Abril, Jon
- **Data:** 2012-01-31
- **Iraupena:** 63 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Emalea:** Abril, Jon

## BRA-027

- **Proiektua:** Bortzirietako ahozko ondarea
- **Elkarrizketatzailea(k):** Lakar Iraizoz, Maite
- **Data:** 2007-08-21
- **Iraupena:** 62 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Emalea:** Arburua Etxeberria, Patri

## BRA-028

- **Proiektua:** Bortzirietako ahozko ondarea
- **Elkarrizketatzailea(k):** Lakar Iraizoz, Maite
- **Data:** 2007-08-21
- **Iraupena:** 43 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Emalea:** Arburua Etxeberria, Patri

# Pasarteak

## 1. Etxean denda zuten

- **Erref:** BRA-027/001
- **Iraupena:** 0:01:48. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:01:48
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

**Laburpena:**

1920. urte aldera zabaldu zuten. Bera 1951.an heldu zen etxera. Janaria, edaria, arropa, oinetakoak... denetarik saltzen zuten

## 2. Edaria beste dendei saldu

- **Erref:** BRA-027/002
- **Iraupena:** 0:00:10. **Hasi:** 00:01:48. **Bukatu:** 00:01:58
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

**Laburpena:**

Biltegia zuten dendan eta edaria bildu eta inguruko beste dendei saltzen zieten

## 3. Ostatua ere bazuten

- **Erref:** BRA-027/004

- **Iraupena:** 0:00:37. **Hasi:** 00:02:19. **Bukatu:** 00:02:56
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

**Laburpena:**

Ostatua ere bazuten. Jendea tertulian aritzera, une bat pasatzera,...

#### 4. Saltzen ziren edariak

- **Erref:** BRA-027/005
- **Iraupena:** 0:01:52. **Hasi:** 00:02:56. **Bukatu:** 00:04:48
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

**Laburpena:**

Gehienbat ardoa edaten zen. Udan garagardoa saltzen ere eta, freskagarri moduan, ardoa sifoiar, limonada... Kafea ere jartzen zuten. Kopa moduan anisa eta koñaka saltzen zen. Goizetan, mezatik bueltan, moskatela hartzen zuten. Emakumeak ez ziren edatera sartzen

#### 5. Nylonezko lehen galtzerdiak

- **Erref:** BRA-027/007
- **Iraupena:** 0:01:07. **Hasi:** 00:04:52. **Bukatu:** 00:05:59
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

**Laburpena:**

Galtzerdi hobeak ziren baina baita garestiagoak ere. Gizon batekin izandako anekdota bat kontatzen du

#### 6. Gerra ondoren arrantzale joaten ziren gazteak

- **Erref:** BRA-027/009
- **Iraupena:** 0:01:44. **Hasi:** 00:06:10. **Bukatu:** 00:07:54
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

**Laburpena:**

Gerra ondoren ez zegoen lantegirik eta gazte asko arrantzale joaten ziren Pasaiara. Han arraina ematen zieten, kardela, eta etxera ekartzen zuten, etxekoekin eta lagunekin jateko

#### 7. Zapoa lehen aldikoz

- **Erref:** BRA-027/010
- **Iraupena:** 0:00:53. **Hasi:** 00:07:54. **Bukatu:** 00:08:47
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

**Laburpena:**

Zapoa ekarri zioten lehen aldian ez zekien nola prestatu eta norbaitek saltsa berdean prestatzeko esan zion

## 8. Erosketak ordaintzeko moduak

- **Erref:** BRA-027/011
- **Iraupena:** 0:01:42. **Hasi:** 00:08:47. **Bukatu:** 00:10:29
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

**Laburpena:**

Dendan egiten ziren erosketak, normalean, hamabostean behin ordaintzen zituzten. Ez dute inoiz arazorik izan kobratzeko

## 9. Gehien saltzen ziren produktuak

- **Erref:** BRA-027/012
- **Iraupena:** 0:02:13. **Hasi:** 00:10:29. **Bukatu:** 00:12:42
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

**Laburpena:**

Azukrea, kafea, olio, txokolatea, bakailaoa, dilistak, arroza... dena soltean saltzen zuten

## 10. Ardoa

- **Erref:** BRA-027/013
- **Iraupena:** 0:00:39. **Hasi:** 00:12:42. **Bukatu:** 00:13:21
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

**Laburpena:**

Ardoa 5 edo 10 litroko txanbiletan (garrafoietan) saltzen zen

## 11. Egunero zabaltzen zuten denda

- **Erref:** BRA-027/015
- **Iraupena:** 0:00:45. **Hasi:** 00:13:44. **Bukatu:** 00:14:29
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

**Laburpena:**

Denda egunero zabaltzen zuten, igandeak barne

## 12. Errazionamendu garaia

- **Erref:** BRA-027/016
- **Iraupena:** 0:01:05. **Hasi:** 00:14:29. **Bukatu:** 00:15:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

**Laburpena:**

Pilar 1951.an hasi zen dendan, hortaz ez du denbora luzez ezagutu errazionamendua. Garai horretan pertsonako hainbeste produktu ekartzen zuten

**13. Errazionamendu kartila**

- **Erref:** BRA-027/017
- **Iraupena:** 0:00:52. **Hasi:** 00:15:34. **Bukatu:** 00:16:26
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):****Laburpena:**

Kartila txiki bat zen eta bertan apuntatzen zen zenbat eramaten zuen. Kartilako produktuak ordaintzen ziren ere baina extraperlokoak baino askoz merkeagoak izaten ziren

**14. Denetatik saltzen zuten**

- **Erref:** BRA-027/018
- **Iraupena:** 0:00:37. **Hasi:** 00:16:26. **Bukatu:** 00:17:03
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):****Laburpena:**

Odolkiak egiteko espeziak, kordela... saltzen ziren; eskolara joateko koadernoak eta lapitzak...

**15. Auzoko telefono bakarra zuten**

- **Erref:** BRA-027/020
- **Iraupena:** 0:01:14. **Hasi:** 00:17:11. **Bukatu:** 00:18:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):****Laburpena:**

Etxean bazuten telefonoa, auzoko bakarra. Zentralitatik deitzen zieten mezuak eta mandatuak emateko

**16. Estatu Batuetatik egin zuten lehenengo deia**

- **Erref:** BRA-027/021
- **Iraupena:** 0:00:46. **Hasi:** 00:18:25. **Bukatu:** 00:19:11
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):****Laburpena:**

Pilarrek ongi gogoratzen du hara joandako herriko batek Estatu Batuetatik deitu zuen lehen aldia

**17. Mundu guztiaren zerbitzuan**

- **Erref:** BRA-027/022

- **Iraupena:** 0:01:27. **Hasi:** 00:19:11. **Bukatu:** 00:20:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

**Laburpena:**

Deiak egiteko eta jasotzeko orduan, beharra izanez gero, edozeinek erabiltzen ahal zuen telefonoa

## 18. Edaria gurdiz banatzen zuten

- **Erref:** BRA-027/023
- **Iraupena:** 0:01:54. **Hasi:** 00:20:38. **Bukatu:** 00:22:32
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

**Laburpena:**

Zaldiz eta gurdiz ibiltzen ziren edaria banatzen. Gehienbat ardoa, garagardoa, sifoa, freskagarriak,... banatzen zituzten

## 19. Lehendabiziko supositorioak

- **Erref:** BRA-027/024
- **Iraupena:** 0:01:24. **Hasi:** 00:22:32. **Bukatu:** 00:23:56
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

**Laburpena:**

Lehendabiziko supositorioak atera zirenean medikuak ez zuen asmatzen nola paratu behar ziren azaltzeko eta Pilarrengana bidaltzen zituen eriak

## 20. Bestelako botikak saltzen ziren ere

- **Erref:** BRA-027/025
- **Iraupena:** 0:00:43. **Hasi:** 00:23:56. **Bukatu:** 00:24:39
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

**Laburpena:**

Aspirina saltzea ez zen librea baina saltzen zuten. Horretaz gain sagar-jarabea, kamamila,...

## 21. Kontserba latak

- **Erref:** BRA-027/026
- **Iraupena:** 0:01:08. **Hasi:** 00:24:39. **Bukatu:** 00:25:47
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

**Laburpena:**

Kontserba latak ere saltzen zituzten: atuna, sardinak, berberetxoak, txipiroiak...

## 22. Entsalada txikitatik

- **Erref:** BRA-027/027
- **Iraupena:** 0:00:30. **Hasi:** 00:25:47. **Bukatu:** 00:26:17
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

**Laburpena:**

Pilarren etxean betidanik jan dute entsalada: letxuga, tipula eta tomatea

## 23. Senarra tomatea jaten ikusi eta harritu

- **Erref:** BRA-027/028
- **Iraupena:** 0:00:55. **Hasi:** 00:26:17. **Bukatu:** 00:27:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

**Laburpena:**

Bere senarra harrituta gelditu zen tomate gordina jaten ikusi zuen lehen aldian

## 24. Dendak paper garrantzitsua betetzen zuen herrian

- **Erref:** BRA-027/030
- **Iraupena:** 0:01:22. **Hasi:** 00:27:25. **Bukatu:** 00:28:47
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

**Laburpena:**

Dendak paper garrantzitsua betetzen zuen herrian. Komunikazio eta berrien elkar-trukerako tokia izaten zen, gaur egun hori ez da gertatzen

## 25. “Eskolak galdu dik mundua”

- **Erref:** BRA-027/031
- **Iraupena:** 0:00:57. **Hasi:** 00:28:47. **Bukatu:** 00:29:44
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

**Laburpena:**

Ostatura joaten zen batek “eskolak galdu dik mundua” erraten omen zuen. Beste batzuek gazteak kritikatzeko zituzten, Pilarrek, aldiz, beti defendatu ditu

## 26. Ostatura gizonak bakarrik

- **Erref:** BRA-027/033
- **Iraupena:** 0:00:40. **Hasi:** 00:29:51. **Bukatu:** 00:30:31
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

**Laburpena:**

Emakumeak ez ziren ostatura joaten, gizonak bakarrik. Iluntzerako erretiratzen ziren

## 27. Gutxitan ateratzen ziren paseoan

- **Erref:** BRA-027/034
- **Iraupena:** 0:01:13. **Hasi:** 00:30:31. **Bukatu:** 00:31:44
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

**Laburpena:**

Paseoan jende gutxi ateratzen zen, aberatsak bakarrik. Igandean ateratzen ziren bakarrik

## 28. Bezperetara joan beharra

- **Erref:** BRA-027/035
- **Iraupena:** 0:01:00. **Hasi:** 00:31:44. **Bukatu:** 00:32:44
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

**Laburpena:**

Lehenago, igandean, bezperetara joan beharra zegoen. Baserrietakoak etortzen ziren eta, haren ondotik, herrian gelditzen ziren

## 29. Gurutze bideak

- **Erref:** BRA-027/036
- **Iraupena:** 0:01:01. **Hasi:** 00:32:44. **Bukatu:** 00:33:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

**Laburpena:**

Gurutze bideak egiten dira oraindik. Garizumako igandeetan egiten da, orain eliza barrenean egiten da baina lehenago, ostiral santu egunean, "El Calvario" izena duen mendi batera joaten ziren gurutze bidea eginez

## 30. Lehenago ospakizun erlijiosoak

- **Erref:** BRA-027/037
- **Iraupena:** 0:00:37. **Hasi:** 00:33:45. **Bukatu:** 00:34:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

**Laburpena:**

Lehenago errogatibak, prozesioak,... egiten ziren

## 31. Ostiral santuko prozesioa

- **Erref:** BRA-027/038
- **Iraupena:** 0:00:43. **Hasi:** 00:34:22. **Bukatu:** 00:35:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

**Laburpena:**

Figurak ateratzen ziren prozesioan. Duela hogeit bat urtera arte egin da



### 32. Besta Berri eguneko prozesioa

- **Erref:** BRA-027/039
- **Iraupena:** 0:01:29. **Hasi:** 00:35:05. **Bukatu:** 00:36:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

**Laburpena:**

Besta berri eguneko prozesioan herria apaintzen da, Beratik Altzaterainoko bide osoa apaintzen da. Zinegotzi batek bandera eramaten du eta banderari dantzatzeko zaio

### 33. Errogatibak euria egiteko

- **Erref:** BRA-027/040
- **Iraupena:** 0:00:09. **Hasi:** 00:36:34. **Bukatu:** 00:36:43
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

**Laburpena:**

Errogatibak euria egiteko

### 34. San Miguel

- **Erref:** BRA-027/041
- **Iraupena:** 0:00:49. **Hasi:** 00:36:43. **Bukatu:** 00:37:32
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

**Laburpena:**

San Miguel urtero etortzen da eta soroak bedeinkatzen dira

### 35. Trenaren inguruko oroitzapenak

- **Erref:** BRA-027/042
- **Iraupena:** 0:00:55. **Hasi:** 00:37:32. **Bukatu:** 00:38:27
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

**Laburpena:**

Zerbitzu ona eskaintzen zuen. Irun eta Elizondorako bidaia egiten zuen egunean zenbait alditan

### 36. Bi tren zeuden

- **Erref:** BRA-027/043
- **Iraupena:** 0:00:43. **Hasi:** 00:38:27. **Bukatu:** 00:39:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

**Laburpena:**

Bi tren zeuden, bata merkantziatarako eta beste bidaiariendako

### 37. Kongresu Eukaristikora

- **Erref:** BRA-027/044
- **Iraupena:** 0:00:54. **Hasi:** 00:39:10. **Bukatu:** 00:40:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

**Laburpena:**

Donezteben ospatu zen Kongresu Eukaristikora joan ziren trenez eta oroitzapen polita gordetzen du. Egun-pasatzat hartu zuten gehienek

### 38. Futbol taldeak ere trenean

- **Erref:** BRA-027/045
- **Iraupena:** 0:00:37. **Hasi:** 00:40:04. **Bukatu:** 00:40:41
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

**Laburpena:**

Lesakan, Beran, Elizondon eta Irunen futbol taldeak zeuden eta trenean mugitzen ziren

### 39. Geroago autobusak hasi ziren

- **Erref:** BRA-027/046
- **Iraupena:** 0:00:30. **Hasi:** 00:40:41. **Bukatu:** 00:41:11
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

**Laburpena:**

Autobusak hasi zirenean asko kendu zioten trenari, autobusak zentrora hurbiltzen baitziren

### 40. Irundik etortzen ziren jana eske

- **Erref:** BRA-027/047
- **Iraupena:** 0:01:21. **Hasi:** 00:41:11. **Bukatu:** 00:42:32
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

**Laburpena:**

Gerra ondoren, Irundik etortzen ziren familiak, "las trepitxeras", jana eske. Baserriren batean mata-txerria egiten zelarik saltzen zen lehen gauza txingarra izaten zen

### 41. Xaboia etxean egiten zen

- **Erref:** BRA-027/049
- **Iraupena:** 0:00:53. **Hasi:** 00:42:36. **Bukatu:** 00:43:29
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

**Laburpena:**

Sosa kaustikoa erosten zen, koipearekin nahastu sutan eta hozten zelarik zatiak egiten ziren

**42. Lehenengo detergenteak**

- **Erref:** BRA-027/050
- **Iraupena:** 0:01:25. **Hasi:** 00:43:29. **Bukatu:** 00:44:54
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):****Laburpena:**

Lehenengo detergenteak hasi zirenean ez zekien salduko ote ziren. Erabiltzen hasi eta harrituta gelditu ziren zein ongi garbitzen zuen ikusita

**43. Anekdotak detergentearekin**

- **Erref:** BRA-027/051
- **Iraupena:** 0:00:41. **Hasi:** 00:44:54. **Bukatu:** 00:45:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):****Laburpena:**

Pilarrek kontatzen du lagun batek ilea garbitzeko erabiltzen zuela detergentea

**44. Ilea maiz garbitzen zuten**

- **Erref:** BRA-027/052
- **Iraupena:** 0:00:09. **Hasi:** 00:45:35. **Bukatu:** 00:45:44
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):****Laburpena:**

Lehen ere maiz garbitzen zuten

**45. Permanentea urte guztirako**

- **Erref:** BRA-027/053
- **Iraupena:** 0:00:52. **Hasi:** 00:45:44. **Bukatu:** 00:46:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):****Laburpena:**

Urte guztirako permanentea egiten zuten. Pilarrek kontatzen du nola egin zuen bere lehenengo permanentea

**46. Orduko orrazkera**

- **Erref:** BRA-027/055
- **Iraupena:** 0:01:45. **Hasi:** 00:46:54. **Bukatu:** 00:48:39
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

**Laburpena:**

Normalean ile motza eramaten zen, "garçon" erara, kopeta-ileaz edo kopeta-ilerik gabe

**47. Haur txikien orrazkera**

- **Erref:** BRA-027/057
- **Iraupena:** 0:00:23. **Hasi:** 00:48:58. **Bukatu:** 00:49:21
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):****Laburpena:**

Alabak kopeta-ilea eta atzean mototsa eramaten zuen

**48. Beste orrazkera batzuk**

- **Erref:** BRA-027/059
- **Iraupena:** 0:00:11. **Hasi:** 00:50:23. **Bukatu:** 00:50:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):****Laburpena:**

Tupe, ile kardatua,... moda asko pasatu dira

**49. Gazta egiteko modua**

- **Erref:** BRA-027/061
- **Iraupena:** 0:02:34. **Hasi:** 00:50:38. **Bukatu:** 00:53:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):****Laburpena:**

Bere etxean ardi esneaz egiten zuten gazta. Gazta egiteko prozesua deskribatzen du

**50. Gaztanbera (mamia) egiteko modua**

- **Erref:** BRA-027/062
- **Iraupena:** 0:01:33. **Hasi:** 00:53:12. **Bukatu:** 00:54:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):****Laburpena:**

Gaztanbera (mamia) egiteko prozesua deskribatzen du

**51. Gaztanbera egiten zuten ere**

- **Erref:** BRA-027/063
- **Iraupena:** 0:01:19. **Hasi:** 00:54:45. **Bukatu:** 00:56:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

**Laburpena:**

Gazta egitean gelditzen den gazura berriro egosita egiten da gaztanbera. Halere, bere etxean, gazura hori aziendari emateko eta haiek edateko erabiltzen zuten gehienbat

**52. Harrak dituen gazta**

- **Erref:** BRA-027/064
- **Iraupena:** 0:01:28. **Hasi:** 00:56:04. **Bukatu:** 00:57:32
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):****Laburpena:**

Harradun gazta nola egiten den azaltzen du

**53. Gurina nola egiten zuten**

- **Erref:** BRA-027/065
- **Iraupena:** 0:01:19. **Hasi:** 00:57:32. **Bukatu:** 00:58:51
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):****Laburpena:**

Esnearen koipeaz egiten zuten gurina. Nola egiten zuten azaltzen du

**54. Bizkotxoak egiten zituen**

- **Erref:** BRA-027/067
- **Iraupena:** 0:02:57. **Hasi:** 00:58:56. **Bukatu:** 01:01:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):****Laburpena:**

Esnegainarekin bizkotxoak egiten zituen. Nola egiten duen azaltzen du

**55. Sagardoa egiteko sagarrak**

- **Erref:** BRA-028/001
- **Iraupena:** 0:00:40. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:00:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):****Laburpena:**

Pilarrek sagardoa egiteko erabiltzen ziren sagar motak aipatzen ditu

**56. Auzoan dolare bakarra zegoen**

- **Erref:** BRA-028/002
- **Iraupena:** 0:00:54. **Hasi:** 00:00:40. **Bukatu:** 00:01:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

**Laburpena:**

Auzoan etxe bakar batean zuten dolarea eta auzoko guztiek hara eramaten zituzten sagarrak, aurretik fetxa hartuta

**57. Sagardoa baino lehen “pittarra” egiten zen**

- **Erref:** BRA-028/003
- **Iraupena:** 0:00:54. **Hasi:** 00:01:34. **Bukatu:** 00:02:28
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):****Laburpena:**

Sagardoa baino lehen “pittarra” egiten zen ura botata

**58. Inauterien garaian botiletan sartu**

- **Erref:** BRA-028/004
- **Iraupena:** 0:00:56. **Hasi:** 00:02:28. **Bukatu:** 00:03:24
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):****Laburpena:**

Sagardoa udazken aldera sartzen zen barriketan eta inauterietarako botiletara pasatzeko moduan izaten zen. Bitartean barrikatik edaten zuten, baina ez botiletan sartzekoa zen barrikatik

**59. Nola jakin sagardoa ondua zegoen ala ez**

- **Erref:** BRA-028/005
- **Iraupena:** 0:00:33. **Hasi:** 00:03:24. **Bukatu:** 00:03:57
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):****Laburpena:**

Sagardoa dastatuz erabakitzen zen noiz zegoen ondua eta botiletan sartzeko prest

**60. Xuri-beltzak nola egin**

- **Erref:** BRA-028/006
- **Iraupena:** 0:05:39. **Hasi:** 00:03:57. **Bukatu:** 00:09:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):****Laburpena:**

Bildotsen garaian, udaberri aldean, prestatzen ziren xuri-beltzak bildotsen tripekin. Pilarrek azaltzen du nola egiten ziren

**61. Taloak nola egin**

- **Erref:** BRA-028/007
- **Iraupena:** 0:02:26. **Hasi:** 00:09:36. **Bukatu:** 00:12:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

**Laburpena:**

Pilarrek azaltzen du nola egiten dituen taloak

## **62. Artoa, arto-irinaz eginiko ogia**

- **Erref:** BRA-028/008
- **Iraupena:** 0:00:49. **Hasi:** 00:12:02. **Bukatu:** 00:12:51
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

**Laburpena:**

Arto-irinaz egiten zuten ogia edo tortari "artoa" deitzen zioten. Bere etxean ez zuten laberik eta Pilarrek etxean labea zutenekin aldatzen zuen ogia

## **63. "Txalo-txalo-txin"**

- **Erref:** BRA-028/010
- **Iraupena:** 0:00:36. **Hasi:** 00:13:10. **Bukatu:** 00:13:46
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

**Laburpena:**

"Txalo-txalo-txin" kanta eta nola egiten den azaltzen du

## **64. "Xangulo-Mangulo"**

- **Erref:** BRA-028/011
- **Iraupena:** 0:00:46. **Hasi:** 00:13:46. **Bukatu:** 00:14:32
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

**Laburpena:**

"Xangulo-Mangulo" kanta eta nola egiten den azaltzen du

## **65. Bizimodua asko aldatu da**

- **Erref:** BRA-028/013
- **Iraupena:** 0:01:01. **Hasi:** 00:14:49. **Bukatu:** 00:15:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

**Laburpena:**

Bere etxean lau aiton-amonak bizi izan dira... Gaur egun pentsaezina da

## **66. "Hiru txito"**

- **Erref:** BRA-028/015
- **Iraupena:** 0:00:19. **Hasi:** 00:15:55. **Bukatu:** 00:16:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

**Laburpena:**

"Hiru txito" kanta

**67. "Kukurruku"**

- **Erref:** BRA-028/016
- **Iraupena:** 0:00:39. **Hasi:** 00:16:14. **Bukatu:** 00:16:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):****Laburpena:**

"Kukurruku" kanta

**68. "Amerikanoei" ongi etorria**

- **Erref:** BRA-028/017
- **Iraupena:** 0:01:20. **Hasi:** 00:16:53. **Bukatu:** 00:18:13
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):****Laburpena:**

Ameriketara joanak zirenak herrira etortzen zirenean herriko musika bandak egiten zien harrera

**69. Maiatzean loreak paratu neskei**

- **Erref:** BRA-028/018
- **Iraupena:** 0:00:56. **Hasi:** 00:18:13. **Bukatu:** 00:19:09
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):****Laburpena:**

Maiatzeko lehen goizean auzoko neskei akazia lorea paratzen zioten leihoan auzoko mutilek

**70. Alkaiaga auzoa**

- **Erref:** BRA-028/019
- **Iraupena:** 0:01:54. **Hasi:** 00:19:09. **Bukatu:** 00:21:03
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):****Laburpena:**

Lesakako partea da Alkaiaga auzoa, baina beratarrak sentitzen dira, bizitza Beran egiten baitute

**71. Gerra garaiko oroitzapenak**

- **Erref:** BRA-028/020
- **Iraupena:** 0:03:42. **Hasi:** 00:21:03. **Bukatu:** 00:24:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**



**Laburpena:**

Gerra hasi zelarik 10 urte zituen. Erreketeak heldu zirela oroitzen du. Une haiek ekartzen ditu gogora

**72. Herriko ezagun batzuk fusilatu**

- **Erref:** BRA-028/021
- **Iraupena:** 0:00:50. **Hasi:** 00:24:45. **Bukatu:** 00:25:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):****Laburpena:**

Bertako jende asko ez zuten fusilatu, baina bakar batzuk bai. Kanpoko jendea ekartzen zuten Berako harrobian fusilatzeraz

**73. Gerrako presoak lanean**

- **Erref:** BRA-028/022
- **Iraupena:** 0:00:29. **Hasi:** 00:25:35. **Bukatu:** 00:26:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):****Laburpena:**

Beran eta Lesakan ibili ziren gerrako presoak bideak eta errepideak egiten

**74. Soldaduak urte luzez egon dira**

- **Erref:** BRA-028/023
- **Iraupena:** 0:01:24. **Hasi:** 00:26:04. **Bukatu:** 00:27:28
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):****Laburpena:**

Gerra eta gero, urte luzez izan dira soldaduak Beran, kanpamentuak baziren, kuartelak.. Frentetik etorri zirenak etxeetan sartuak egon ziren

**75. Soldadu baten anekdota**

- **Erref:** BRA-028/024
- **Iraupena:** 0:00:29. **Hasi:** 00:27:28. **Bukatu:** 00:27:57
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):****Laburpena:**

Bere etxean egon zen soldadu batek ezkontzako eraztuna galdu zuen eta disgustu handia hartu zuen

**76. Estraperloko garaiak**

- **Erref:** BRA-028/026
- **Iraupena:** 0:00:57. **Hasi:** 00:28:07. **Bukatu:** 00:29:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

**Laburpena:**

Orduan karabineroak zeuden Beran eta estraperloan harrapatzen zutenei kentzen zieten ekartzen zutena. Miseria handiko garaia izan zen hura

## **77. Estraperloko gauzak**

- **Erref:** BRA-028/027
- **Iraupena:** 0:00:44. **Hasi:** 00:29:04. **Bukatu:** 00:29:48
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

**Laburpena:**

Xaboa eta honelako gauzak ekartzen zituzten. Haiek ez dira inoiz ibili. Beren etxera joaten ziren sagarrak erostera

## **78. Lantegia geldiarazi zuten**

- **Erref:** BRA-028/029
- **Iraupena:** 0:00:45. **Hasi:** 00:29:59. **Bukatu:** 00:30:44
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

**Laburpena:**

Herrira heldu zen erreketek batailoiak lantegia geldiarazi zuen

## **79. Batzuk Frantziara ihesi**

- **Erref:** BRA-028/030
- **Iraupena:** 0:01:12. **Hasi:** 00:30:44. **Bukatu:** 00:31:56
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

**Laburpena:**

Batzuk Frantziara joan ziren ihesi, gutxienez bospasei familia joan ziren eta kontzentrazio zelaietan egon ziren. Ahal izan zutelarik hurbilera etorri ziren

## **80. Medikua espetxean**

- **Erref:** BRA-028/031
- **Iraupena:** 0:00:53. **Hasi:** 00:31:56. **Bukatu:** 00:32:49
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

**Laburpena:**

Medikua espetxean sartu zuten. Askatu zutenean bezerorik gabe gelditu zen

## **81. Senideekin hika**

- **Erref:** BRA-028/033
- **Iraupena:** 0:00:16. **Hasi:** 00:32:56. **Bukatu:** 00:33:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

**Laburpena:**

Gurasoekin zuka erabiltzen zuen, beste senideekin hika

## **82. Aitarekin beti euskaraz**

- **Erref:** BRA-028/034
- **Iraupena:** 0:00:28. **Hasi:** 00:33:12. **Bukatu:** 00:33:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

**Laburpena:**

Aita erdaraz oso ongi solastu arren, ez da inoiz berarekin erdaraz aritu. Amarekin bai

## **83. Herrian erdara gehiago**

- **Erref:** BRA-028/035
- **Iraupena:** 0:00:08. **Hasi:** 00:33:40. **Bukatu:** 00:33:48
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

**Laburpena:**

Herrian gehiago entzuten zen erdara

## **84. Dotrina: baserrikoak euskaraz eta herrikoak erdaraz**

- **Erref:** BRA-028/036
- **Iraupena:** 0:00:58. **Hasi:** 00:33:48. **Bukatu:** 00:34:46
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

**Laburpena:**

Dotrina ikasteko orduan baserritarrei euskaraz eta herritarrei erdaraz irakasten zieten... eta funtzioak latinez izaten ziren!

## **85. Irakurtzen eta idazten jakin ez**

- **Erref:** BRA-028/037
- **Iraupena:** 0:00:39. **Hasi:** 00:34:46. **Bukatu:** 00:35:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

**Laburpena:**

Soldadu joan zirenetako askok ez zekien ez idazten ez irakurtzen

## **86. Anaiekin hika, ahizparekin zuka**

- **Erref:** BRA-028/038
- **Iraupena:** 0:00:57. **Hasi:** 00:35:25. **Bukatu:** 00:36:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

**Laburpena:**

Anaiekin hikaz egiten du, aldiz ahizparekin zuka erabiltzen du

**87. Gizonen artean hika, andreen artean zuka**

- **Erref:** BRA-028/040
- **Iraupena:** 0:00:51. **Hasi:** 00:36:38. **Bukatu:** 00:37:29
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):****Laburpena:**

Gizonen artean hika egiten dute, andreen artean ez dago ohiturarik

**88. Herrietako hizkera ezberdinak**

- **Erref:** BRA-028/041
- **Iraupena:** 0:01:24. **Hasi:** 00:37:29. **Bukatu:** 00:38:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):****Laburpena:**

Inguruko herrietako jendeari hizketan aditu eta igertzen zaio nongoa den: lesakarrak doinu berezia dute, etxalartarak Iparraldeko hitz gehiago erabiltzen dituzte, arantzarrak lasaiak dira...

**89. Etorkin asko Beran**

- **Erref:** BRA-028/042
- **Iraupena:** 0:00:39. **Hasi:** 00:38:53. **Bukatu:** 00:39:32
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):****Laburpena:**

Gaur egun etorkin asko dago Beran

**90. Herrien arteko harremanak**

- **Erref:** BRA-028/043
- **Iraupena:** 0:00:52. **Hasi:** 00:39:32. **Bukatu:** 00:40:24
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):****Laburpena:**

Igantziri "Madril txikito" deitu izan zaio beti, bestela ez dago herri ezberdinetako jendearen artean ezberdintasun handirik

**91. Lehendabiziko komunak**

- **Erref:** BRA-028/044
- **Iraupena:** 0:01:52. **Hasi:** 00:40:24. **Bukatu:** 00:42:16
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

**Gaia(k):**

**Laburpena:**

Baserrietan ez zegoen urik, hortaz komunarik ere ez, kanpoan egiten zuten.  
Paratu ziren lehendabiziko komunak egurrezkoak ziren, etxola baten  
modukoak

---

**Irazoki Elgorriaga, Pilar** | ahotsak.eus Orr.

**Ahotsak.eus**-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

*2026-01-20*

**CC-by-sa | Ahotsak.eus**

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com